Inbreng groene vier bij Statencommissie over ontwerp PPLG, 7-6-2023

Geachte Statenleden,

Hartelijk dank dat ik de mogelijkheid heb gekregen om hier namens Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Natuur en Milieu Overijssel en Stichting Landschap Overijssel te mogen spreken. Namens de Overijsselse natuurorganisaties die zich inzetten voor de natuur en het landschap van Overijssel. Die inzet doen we natuurlijk niet alleen, maar hebben we de afgelopen jaren samen met andere spelers in het landelijk gebied gedaan: zoals agrariërs en hun collectieven, landgoedeigenaren, gemeenten, waterschappen én vele burgers. Dat is ook de inzet van ons voor de komende jaren: samen werken aan een leefbaar en toekomstbestendig Overijssel.
Wij zien daarbij het PPLG als een zeer belangrijk instrument voor dat toekomstbestendig platteland. Het is voor iedereen wel duidelijk: de opgave is enorm. Er is een hoge urgentie om de productie van goed en veilig voedsel in balans te brengen met de zorg voor het landschap, de biodiversiteit, schoon water, vruchtbare bodems en een aantrekkelijke omgeving voor mens en dier.
Wij zien het zoeken naar deze balans terug in de drie pijlers waar dit PPLG op gebouwd is en willen deze aanpak dan ook onderschrijven. Wij zijn blij met de vlucht vooruit die het college van de provincie Overijssel heeft gekozen. Zelfbewust is de regie genomen waardoor Overijssel als eerste provincie een ambitieus bod richting het Rijk heeft gedaan. Dit is belangrijk voor natuur én voor de landbouw.

Met het PPLG kunnen we de condities in de natuur op orde krijgen en kan de landbouw een transitie doormaken naar deels andere verdienmodellen. Juist doordat we als provincie Overijssel zo voortvarend zijn, zijn we overtuigd dat we ook optimaal kunnen profiteren van financiering vanuit het Rijk. Er is hoe dan ook te weinig rijksgeld voor de verzamelde ambities van alle provincies, dus laten we juist zorgen dat we als eerste aan de beurt zijn in plaats van achteraan te sluiten! Het risico is dat een uitstel geen afstel van maatregelen is, maar afstel van financiering. En door nu verder te gaan, voorkomen we dat het rijk de regie over onze provincie pakt!

Zijn we dan helemaal tevreden? De drie pijlers in het PPLG zijn weliswaar evenwichtig gekozen, maar de uitwerking van doelen lijkt (nog) op verschillende niveaus te zitten;

Ik wil de belangrijkste daarvan noemen.

1. *Ontbreken samenhangende natuurvisie in pijler Natuur.*

Voor de pijler Natuur ligt de nadruk op (Europese) juridische verplichtingen die veelal gekwantificeerd zijn in uitbreidingshectares, doelsoorten en systeemherstelmaatregelen. Dit staat heel erg ver af van inwoners van Overijssel die in grote getalen hart hebben voor hun leef- en werkomgeving, zich daar voor willen inspannen en van willen genieten. Ik ken geen Overijsselaar die niet van natuur en landschap houdt! We doen dit dus niet voor Europa of voor de natuurorganisaties maar voor ons allemaal in Overijssel. Onze belangrijkste inhoudelijk aandachtspunt op dit PPLG richt zich dan ook op het ontbreken van een onderbouwde natuurvisie. Er worden in het PPLG een hoop getallen en hectares genoemd

maar we missen de stip op de horizon waar de provincie uiteindelijk naar toe wil met de natuur in Overijssel. Een visie op het robuuster maken en verbinden van natuurgebieden (breder dan N2000) is zeer wenselijk. Want als de natuur sterker wordt, zorgt dit ervoor dat het beter tegen een stootje kan en daarmee meer ruimte biedt voor andere ontwikkelingen. Ook bijvoorbeeld voor de agrarische sector!

2. Ontbreken doelen duurzame voedselproductie in pijler landbouw.
Voor de pijler Landbouw lijken de doelen vooral gekwantificeerd op het verlies van landbouwhectares i.p.v. op doelen om te komen tot een duurzame voedselproductie. Die duurzame voedselproductie is een maatschappelijk doel en geeft duidelijkheid over de gewenste ontwikkeling voor ondernemers en maakt het bovendien legitiem om met maatschappelijk geld te investeren in deze landbouw. Zoals in een structurele vergoeding van maatschappelijke ecosysteemdiensten (zoals schoon water, water vasthouden, landschap en biodiversiteit) voor alle terreineigenaren. Maar ook de legitimiteit om als samenleving geld te investeren in het creëren van afzetmarkten voor duurzame producten, in de inzet van natuur- en milieuvriendelijke innovaties en het ondersteunen van ondernemerschap. We missen nog de uitwerking van deze doelen.

3. Sociaal economisch vitaal Overijssel breed interpreteren in pijler sociaal economisch vitaal platteland.
De pijler sociaal economisch vitaal platteland biedt een kans om alle bewoners en ondernemers van Overijssel te verbinden met hun omgeving. Zie deze pijler dus niet enkel als een resultaat van de landbouwtransitie maar als een brug om allerlei maatschappelijke energie met elkaar te verbinden. Het begrip brede welvaart biedt hiervoor de kapstok.

4. Waterkwantiteit ontbreekt in PPLG
Daarnaast missen in dit stuk we de urgentie van de droogteaanpak. Het is heel actueel: we zien nu dat na een extreem nat voorjaar de bodem snel weer uitdroogt, en ook de komende weken lijkt neerslag uit te blijven. Zowel landbouw als natuur hebben hier enorm last van. De structurele verdroging van het landschap tast dus zowel de natuur, als onze economie én leefbaarheid aan. We vragen u daarom de aanpak van droogte integraal mee te nemen in het PPLG.

Maar: We moeten door!
We hebben een aantal punten van aandacht. Onderdelen die we missen in deze versie. Moet daarvoor het PPLG worden aangehouden? Nee, we moeten juist door. Het is wenselijk en mogelijk om natuurherstel hand in hand te laten gaan met het versterken van de leefbaarheid op het platteland en met een toekomstbestendige landbouw. Het ontwerp PPLG is hiervoor een uitstekende basis. Van onderop uitwerken en samen blijven optrekken zodat er voor iederéén een goede toekomst is en een gezonde leefomgeving. Nu doorzetten is zelfbewust, daarmee houdt Overijssel de regie in handen en dat willen we allemaal! Nogmaals: laten we vooral voorkomen dat Den Haag die regie bij ons pakt!

Tot slot. We willen eindigen met een oproep aan u als Overijsselse politiek en alle andere organisaties om met ons het klimaat te scheppen waarin dit brede perspectief verder ontwikkeld kan worden. Wij moeten allen een rol nemen in het voorkomen van verdere polarisatie tussen landbouw en natuur. Daarom blijven samenwerken! Elkaar niet de maat nemen, maar inhoudelijk het gesprek aangaan. Samen werkt beter is geen loze term, maar bittere noodzaak. Wij bieden daarbij de uitgestoken hand en luisterend oor aan naar u en de andere organisaties. Dank u wel!